

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Nauda/naudas Prasījumi](#) > [Aktīvu Aizsardzība, Kamēr Tiek Izskatīta Prasība ES Valstīs](#) Portugal

Aktīvu aizsardzība, kamēr tiek izskatīta prasība ES valstīs

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Portugāle

1 Kādi ir dažādie pasākumu veidi?

Pagaidu un izpildes nodrošināšanas pasākumi ir paredzēti aizsardzībai noteiktās juridiskās situācijās, un tie var ietvert: a) pagaidu pasākumus, kas attiecas uz pieaugušu personu, kurai nepieciešams pavadonis, tiesisko regulējumu, kas noteikts [2018. gada 14. augusta Likumā Nr. 49/2018](#); b) pagaidu aizgādību pār prombūtnē esošas personas aktīviem (Civilprocesa kodeksa 1021. pants); c) *ad litem* aizgādņa iecelšanu (Civilprocesa kodeksa 17. pants); vai d) nepieciešamos pasākumus, lai aizsargātu īpašumu, kas ietver bezsaimnieka mantu (Civilprocesa kodeksa 938. pants).

Pagaidu noregulējuma tiesvedības (piem., kas minēta Civilprocesa kodeksa 362. pantā un turpmākajos pantos) mērķis ir samazināt risku, ko rada novēlots lēmums, un nodrošināt galīgā sprieduma iedarbīgumu (Civilprocesa kodeksa 2. pants).

Pagaidu noregulējuma tiesvedībā cenšas nodrošināt prasības praktiskos rezultātus, novērst nopietnu kaitējumu vai sagaidīt tiesību piemērošanu, cik vien iespējams panākot līdzsvaru starp vēlmi ātri panākt rezultātu un juridiskās noteiktības interesēm.

Portugāles civilprocesiālo tiesību aktos ir paredzēta divu veidu pagaidu noregulējuma tiesvedība:

(a) parasta pagaidu noregulējuma tiesvedība (*procedimento cautelar comum*) (Civilprocesa kodeksa 362.-376. pants);

b) specifiska pagaidu noregulējuma tiesvedība (Civilprocesa kodeksa 377.-409. pants).

Piemēri:

a) *īpašumtiesību pagaidu restitūcija* (Civilprocesa kodeksa 377. pants);

b) *uzņēmuma likvidācijas apturēšana* (Civilprocesa kodeksa 380. pants);

c) *pagaidu uzturlīdzekļu noteikšana* (Civilprocesa kodeksa 384. pants);

d) *pagaidu kaitējuma atlīdzināšana* (Civilprocesa kodeksa 388. pants);

e) *apķīlāšana* (Civilprocesa kodeksa 391. pants);

f) *jauna darba aizliegums* (Civilprocesa kodeksa 397. pants);

g) *inventarizācija* (Civilprocesa kodeksa 403. pants).

2 Kādi ir nosacījumi rīkojuma izdošanai par šiem pasākumiem?

Ja persona pierāda pamatotas bažas, ka cita persona var izraisīt nopietnu un nelabojamu kaitējumu tās tiesībām, šī persona var pieprasīt noteikt atbilstošu preventīvo vai sagatavošanās pasākumu, lai aizsargātu apdraudēto tiesību pastāvēšanu (Civilprocesa kodeksa 362. panta 1. punkts).

Parasto izpildes nodrošināšanas pasākumu kā papildu tiesiskās aizsardzības līdzekļa piemērošana ir arī atkarīga no tā, ka neviens no specifiskajiem izpildes nodrošināšanas pasākumiem nav piemērots attiecīgās lietas faktiem (Civilprocesa kodeksa 362. panta 3. punkts).

Tādējādi ar izpildes nodrošināšanas pasākumiem, kas nav precizēti citur un kas minēti Civilprocesa kodeksa 362. pantā, ir saistīti šādi juridiski priekšnosacījumi:

- a) acīmredzama tiesību esamība;
- b) pietiekami pamatotas bažas, ka cita persona var izraisīt nopietnu un nelabojamu kaitējumu tās personas tiesībām, kura pieprasa noteikt pasākumu (*periculum in mora*), vai kavēšanās draudus;
- c) izpildes nodrošināšanas vai sagatavošanās pasākuma praktiskā piemērotība, lai garantētu riskam pakļauto tiesību pastāvēšanu;
- d) uz prasīto pasākumu nedrīkst attiekties citas izpildes nodrošināšanas procedūras.

Lai tiesa varētu noteikt izpildes nodrošināšanas pasākumus, ir pietiekami, ja tā konstatē, ka tā ir pirmšķietamības (*prima facie*) lieta un ka pastāv pieprasītās tiesības un pamatotas bažas, ka laiks, kas parasti nepieciešams strīda galīgajai izšķiršanai, var izraisīt kaitējumu, kas ir nelabojams vai ko ir grūti kompensēt. Tiesnesim ir jābūt pietiekami pārliecinātam, ka pamattiesvedības rezultāts būs labvēlīgs prasītājam, jo izpildes nodrošināšanas pasākumi ietver nepārprotamu iejaukšanos atbildētāja juridiskajā situācijā (Civilprocesa kodeksa 368. panta 1. punkts).

2.1 Procesuālā kārtība

Izņemot jauna darba aizliegumu, attiecībā uz kuru ir iespējams īstenot iepriekšēju ārpus tiesas darbību, pēc tam iesniedzot prasību par apstiprināšanu tiesā (Civilprocesa kodeksa 397. panta 2. un 3. punkts), visām pārējām tiesvedībām ir jābūt pamatotām ar sākotnējo prasību tiesai, kurā prasītājs īsumā izklāsta apdraudēto tiesību pierādījumus un pamato bažas par kaitējumu. Šādā prasībā ietver liecinieku sarakstu un citus prasītos pierādījumus; atbilstīgi Civilprocesa kodeksa 365. pantam maksimālais liecinieku skaits ir pieci.

Attiecībā uz teritoriālo jurisdikciju Civilprocesa kodeksa 78. pantā ir noteikts, ka:

- a) prasības par mantas apķīlāšanu un inventarizāciju var iesniegt tiesā, kurā jāceļ prasība, vai tiesā pēc mantas atrašanās vietas, vai, ja manta atrodas vairākos apgabalos — tiesā kādā no minētajiem apgabaliem (Civilprocesa kodeksa 78. panta 1. punkta a) apakšpunkts);
- b) attiecībā uz jauna darba aizliegumu jurisdikcija ir tiesai pēc veicamā darba atrašanās vietas (Civilprocesa kodeksa 78. panta 1. punkta b) apakšpunkts);
- c) attiecībā uz citām pagaidu noregulējuma tiesvedībām jurisdikcija ir tiesai, kurā paredzēts celt saistīto prasību (Civilprocesa kodeksa 78. panta 1. punkta c) apakšpunkts).

Atbilstīgi Civilprocesa kodeksa 58. un 1090. pantam saistībā ar Likuma par tiesiskās sistēmas struktūru 44. panta 1. punktu advokāta pārstāvība ir obligāta, ja pasākuma vērtība pārsniedz 5000,00 EUR vai ja ir pieļaujama apelācija.

2.2 Galvenie noteikumi

Novērtējot kritērijus saistībā ar izpildes nodrošināšanas pasākumu noteikšanu, tiesai vienmēr ir jāizvērtē, vai paustās bažas ir pietiekami pamatotas un cik smagi un sarežģīti būs kompensēt iespējamo kaitējumu. Tiesa arī novērtē, vai izpildes nodrošināšanas vai sagatavošanās pasākums ir konkrētajam gadījumam atbilstošs, lai aizsargātu iespējami apdraudētās tiesības. Tiesai jākonstatē, ka pastāv risks saistībā ar jebkādu kavēšanos.

Tiesa arī izvērtē, vai tiesvedība ir faktiski vai iespējami atkarīga no prasības, kas ir vai tiks celta attiecībā uz tiesībām, kuras ar šo pasākumu aizsargā.

Šāda veida tiesvedībā tiesai ir pienākums iegūt pirmsšķietamus (*prima facie*) pierādījumus (t.i. mazāk precīzus pierādījumus kā pamattiesvedībā) tam, ka ir ļoti iespējams, ka aizsargājamās tiesības pastāv un ka bažas par kaitējuma nodarīšanu tām ir pietiekami pamatotas.

Tiek uzskatīts, ka visas pagaidu noregulējuma tiesvedības ir steidzamas un prioritāras attiecībā pret jebkurām citām tiesas darbībām, kas nav steidzamas (Civilprocesa kodeksa 363. panta 1. punkts)-, un lēmums par tām ir jāpieņem pirmajā instancē ne vēlāk kā divos mēnešos vai, ja atbildētājs nav jāuzaicina uz tiesu, 15 dienās (Civilprocesa kodeksa 363. panta 2. punkts).

3 Šādu pasākumu priekšmets un būtība?

3.1 Pret kāda veida īpašumu šādus pasākumus var vērst?

Izpildes nodrošināšanas pasākumus var piemērot tiesībām un kustamam vai nekustamam īpašumam, kas tiesību aktos nav norādīts kā tāds, kuram šādi pasākumi pilnībā vai daļēji nav nepiemērojami.

3.2 Kādas ir šādu pasākumu sekas?

Tā kā izpildes nodrošināšanas pasākumus nosaka tiesas, tie ir saistoši visām publiskajām un privātajām struktūrām un ir prioritāri attiecībā pret pasākumiem, ko pieņēmusi jebkura cita iestāde (Portugāles Republikas Konstitūcijas 205. panta 2. punkts). Jebkurai personai, kas pārkāpj norīkoto izpildes nodrošināšanas pasākumu, tiek piemērots sods par pārkāpumu – nepakļaušanās oficiālam rīkojumam atbildību pastiprinošos apstākļos (*desobediência qualificada*) –, neatkarīgi no jebkādiem izpildes pasākumiem (Civilprocesa kodeksa 375. pants).

3.3 Cik ilgi šādi pasākumi ir spēkā?

Neskarot iespēju, ka prasītājs tiek atbrīvots no pienākuma celt pamatprasību, Civilprocesa kodeksa 373. pantā ir noteikts, ka pagaidu noregulējuma tiesvedība beidzas un visi ar rīkojumu noteiktie pasākumi zaudē spēku šādos gadījumos:

- a) ja prasītājs prasību, no kuras pasākums ir atkarīgs, neierosina 30 dienās no dienas, kad viņš tika informēts par to, ka lēmums ar rīkojumu veikt pasākumu ir kļuvis galīgs (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta a) apakšpunkts);
- b) ja pēc prasības celšanas process tiek apturēts uz vairāk nekā 30 dienām prasītāja nevērības dēļ (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta b) apakšpunkts);
- c) ja prasība tiek noraidīta ar galīgu lēmumu (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta c) apakšpunkts);
- d) ja prasība tiek noraidīta, pamatojoties uz procedūras apsvērumiem, un prasītājs savlaicīgi neceļ jaunu prasību, lai izmantotu iepriekšējās prasības sniegtās priekšrocības (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta d) apakšpunkts);
- e) ja tiesības, ko prasītājs prasa aizsargāt, vairs nav spēkā (Civilprocesa kodeksa 373. panta 1. punkta e) apakšpunkts).

4 Vai pasākumu var pārsūdzēt?

Jā. Parastā apelācija ir pieļaujama, ja pasākumu summa ir lielāka par tās tiesas noteikto ierobežojumu, kurā lēmumu pārsūdz, un ja apstrīdētais lēmums ir nelabvēlīgs apelācijas iesniedzējam par vairāk nekā pusi no šīs summas (Civilprocesa kodeksa 629. panta 1. punkts). Apelāciju vienmēr var ierosināt arī pret lēmumiem, kas saistīti ar izpildes nodrošināšanas pasākumu vērtību, kā pamatu norādot to, ka minētā vērtība pārsniedz ierobežojumu, ko noteikusi tiesa, kura pieņēma apstrīdēto lēmumu (Civilprocesa kodeksa 629. panta 3. punkta b) apakšpunkts), un pret iepriekšējiem atteikumiem uz sākotnējiem pieteikumiem par izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšanu (Civilprocesa kodeksa 629. panta 3. punkta c) apakšpunkts).

Lēmumus, ar kuriem nosaka, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei, var pārsūdzēt tikai saistībā ar apelāciju, ko iesniedz pret lēmumiem par prasīto pasākumu; lēmumi par atcelšanas noraidīšanu ir galīgi un nepārsūdzami (Civilprocesa kodeksa 370. panta 1. punkts).

Augstākajā tiesā (*Supremo Tribunal de Justiça*) nevar iesniegt apelāciju pret lēmumiem, ar kuriem noteikta izpildes nodrošināšanas pasākumu veikšana, tai skaitā lēmumiem, ar kuriem noteikts, ka pienākums celt prasību ir otrai pusei — neskarot gadījumus, kuros vienmēr ir pieļaujama apelācija (Civilprocesa kodeksa 370. panta 2. punkts).

Pagaidu noregulējuma pasākumu var apstrīdēt:

- jebkura tiesvedības puse, kas lietā zaudē (Civilprocesa kodeksa 631. panta 1. punkts);
- jebkura persona, kas nav tiesvedības puse, bet kam izpildes nodrošināšanas pasākuma dēļ rodas tiešs un reāls kaitējums (Civilprocesa kodeksa 631. panta 2. punkts).

Tiesa, kas ir kompetenta izskatīt apelācijas prasību, ir apelācijas tiesa tajā jurisdikcijas apgabalā, kurā atrodas tiesa, kas pieņēma apstrīdēto lēmumu.

Termiņš apelācijas iesniegšanai ir 15 dienas no lēmuma paziņošanas dienas (Civilprocesa kodeksa 638. panta 1. punkts). Ja apelācija attiecas arī uz reģistrētu pierādījumu atkārtotu novērtēšanu, termiņš tiek pagarināts par 10 dienām (Civilprocesa kodeksa 638. panta 7. punkts).

Apelācijai, kas ierosināta pret rīkojumu, ar kuru tieši noraida vai neatļauj pasākumu, ir apturoša ietekme (Civilprocesa kodeksa 647. panta 3. punkta d) apakšpunkts). Citos gadījumos tai ir tikai atliekoša ietekme.

Piemērojamie tiesību akti

[2013. gada 26. jūnija Likums Nr. 41/2013](#) — Civilprocesa kodekss

[2013. gada 26. augusta Likums Nr. 62/2013](#) — Likums par tiesiskās sistēmas struktūru

Saistītās saites

Plašāka informācija pieejama šādās tīmekļa vietnēs:

[Tiesu portāls](#)

[Tieslietu politikas ģenerāldirektorāts](#)

Portāls *CITIUS*

[Juridisko dokumentu datubāze](#)

[Portugāles Oficiālais Vēstnesis](#)

Piezīme.

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunktam civillietās, tiesām, kā arī citām struktūrām un iestādēm šajā faktu lapā sniegtā informācija nav saistoša. Kaut arī šī faktu lapa tiek regulāri atjaunināta, tā neaizstāj nepieciešamību izlasīt attiecīgos spēkā esošos tiesību aktus, un to var ietekmēt judikatūras interpretācijas izmaiņas.

■ Lapa atjaunināta: 01/08/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.